

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG LEGFELSŐBB BÍRÓSÁGA

Bhar.II.260/2011/10.szám

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága Budapesten, a 2011. június 30. napján tartott nyilvános ülésen meghozta a következő

v é g z é s t :

Az adócsalás büntette és más bűncselekmények miatt folyamatban lévő büntetőügyben az I. rendű vádlott és védője, valamint a II. rendű vádlott és védője által benyújtott fellebbezéseket elbírálva, a Fővárosi Ítéltábla 5.Bf.137/2009/28. számú ítéletét az I. rendű és a II. vádlott tekintetében helybenhagyja.

A végzés ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A Fővárosi Bíróság a 2009. január 28.-án kihirdetett 12.B.433/2006/83. számú ítéletével:

*az I. rendű vádlottat bűnösnek mondta ki
2 rb. - egy esetben folytatólagosan elkövetett - adócsalás
büntettségében [Btk. 310. § (1) bek., (4) bek. a) pontja],
adócsalás büntettségében [Btk. 310. § (1) és (3) bek.], valamint
folytatólagosan elkövetett magánokirat-hamisítás vétségében (Btk.*

276. §).

Ezért őt - halmazati büntetésül - 3 év börtönre és 3 év közügyektől eltiltásra ítélte.

A II. rendű vádlottat bűnösnek mondta ki:

2 rb. - egy esetben folytatólagosan elkövetett - adócsalás büntetében, melyet, mint bűnsegéd követett el [Btk. 310. § (1) bek., (4) bek. a) pontja] és folytatólagosan elkövetett magánokirat-hamisítás vétségében melyet, mint bűnsegéd követett el (Btk. 276. §).

Ezért őt - halmazati büntetésül - 2 év fogházbüntetésre és 2 év közügyektől eltiltásra ítélte.

II. rendű vádlottat az ellene bűnsegédként elkövetett adócsalás büntette [Btk. 310. § (1) és (3) bek.] miatt emelt vád alól felmentette.

- o -

Az elsőfokú ítélet ellen az ügyész az I. és a II. rendű vádlott terhére a büntetés súlyosítása végett, továbbá a II. rendű vádlott vonatkozásában részfelmentése miatt, bűnösségének megállapítása érdekében, az I. rendű és a II. rendű vádlott és védője felmentésért jelentett be fellebbezést.

A Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség mindkét vádlott tekintetében kizárólag a büntetés súlyosítása végett tartotta fenn a fellebbezést.

A másodfokú tárgyaláson felvett bizonyítás eredményeként az ügyész a 2002. évi társasági adóra elkövetett cselekmény tekintetében az I. rendű és a II. rendű vádlott felmentését indítványozta.

A Fővárosi Ítéltőábla a 2010. november 19.-én kihirdetett 5.Bf.137/2009/28. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta.

az I. rendű vádlottat az ellene 2 rb. adócsalás büntette [Btk. 310. § (1) bek., (4) bek. a) pontja és Btk. 310. § (1) és (3) bek.], a II. rendű vádlottat az ellene 1 rb. bűnsegédként elkövetett adócsalás büntette [Btk. 310. § (1) bek., (4) bek. a) pontja] miatt emelt vád alól felmentette.

az I. rendű vádlott halmazati büntetését 1 év 6 hónap börtönbüntetésre,

a II. rendű vádlott halmazati büntetését 10 hónap fogházbüntetésre enyhítette.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét e vádlottak tekintetében helybenhagyta.

Az ítéltőábla a tettes I. rendű és a bűnsegéd II. rendű vádlott

bűnösségét a 2001. évi áfa adónemre, 108.230.000 forint jogosulatlanul levont adó összegére vonatkozóan állapította meg. Ugyanakkor az I. rendű vádlottat a 2001. és a 2002. évi társasági adóra elkövetett adócsalás büntette miatt emelt vád alól, és ehhez igazodóan a II. rendű vádlottat a 2001. évi társasági adóra bűnsegédként elkövetett adócsalás büntette miatt emelt vád alól felmentette.

Az elsőfokú bírósággal egyezően megállapította a vádlottak felelősségét a fiktív számlák felhasználásával folytatólagosan elkövetett magánokirat-hamisítás vétsége vonatkozásában mind a 2001., mind a 2002. év vonatkozásában függetlenül attól, hogy 2002. adóévre vonatkozóan az áfa, 2001 és 2002. adóévre vonatkozóan a társasági adónem tekintetében az adóhiány mértékét pontosan megállapítani nem tudta.

- o -

A másodfokon eljáró Fővárosi Ítéltábla ítélete ellen az ügyész az I. rendű és a II. rendű terhelt terhére, részfelmentése miatt, az I. rendű terhelt és védője, valamint a II. rendű terhelt és védje felmentés végett jelentettek be fellebbezést.

A mindkét vádlott terhére bejelentett ügyészi fellebbezést a Legfőbb Ügyészség a BF.338/2011. számú átiratában visszavonta.

Az I. rendű vádlott védőjének indokai szerint az első- és a másodfokon eljáró bíróság tévesen állapította meg, hogy az I. rendű vádlott a három cég fiktivitásáról bárminemű tudomással bírt. Az ő tudomása szerint a három cég a munkálatokat elvégezte, így azok ellenértékének a kifizetésére is jogszerűen került sor ugyanúgy, mint a formailag hibás számláknak a könyvelésben történő szerepeltetésére. K. G. tanúkénti kihallgatásával mindez tisztázható volna, az erre irányuló védelmi indítványt azonban az eddig eljáró bíróságok indokolatlanul elutasították. Ezzel az I. rendű vádlott védekezéséhez való jogát súlyosan megsértették.

A másodfokú bíróság által megállapított tényállás mindemellett iratellenes és téves következtetéseken alapul, következésképpen megalapozatlan.

A védő ezért bűncselekmény vagy bizonyítottság hiányában az I. rendű vádlott felmentését, másodsorban pedig azt indítványozta, hogy a Legfelsőbb Bíróság helyezze hatályon kívül a másodfokon eljáró bíróság ítéletét és utasítsa a Fővárosi Ítéltáblát új másodfokú eljárás lefolytatására.

A II. rendű vádlott védője a fellebbezésének indokaiként ugyanazokra az érvekre hivatkozott, amelyeket 2009. december 7. napján a Fővárosi Ítéltáblához benyújtott.

Álláspontja szerint az első fokon és a másodfokon eljáró bíróság által megállapított tényállás megalapozatlan. A bíróságok a tényállást nem derítették fel kellően, nem vontak minden rendelkezésre álló bizonyítékot az értékelési körükbe és a megállapított tényekről további tényekre helytelenül következtettek.

A védő ezért elsődlegesen azt indítványozta, hogy a Legfelsőbb Bíróság a II. rendű vádlottat bizonyítottság hiányában mentse fel, másodlagosan pedig - a súlyosan megromlott egészségi állapotára és arra a tényre tekintettel, hogy a bűncselekmények esetleges elkövetésétől már több, mint 10 év eltelt - szabadságvesztés helyett pénzbüntetésre ítélje.

A Legfőbb Ügyészség átirata szerint a másodfokú bíróság által megállapított tényállás megalapozott. A Fővárosi Ítéltábla helytelenül alkalmazta az elkövetéskor hatályos törvényi rendelkezéseket, mert figyelmen kívül hagyta, hogy az elbíráláskor hatályos törvényi rendelkezés a büntetés kiszabásánál, a büntetés enyhítésére vonatkozóan a vádlottakra nézve kedvezőbb, s ezért annak alkalmazása indokolt.

A cselekmények minősítése és a kiszabott büntetés az elbíráláskori törvény szerint is törvényes, ezért a Legfőbb Ügyészség azt indítványozta, hogy a Legfelsőbb Bíróság - a Be. 392. §-ának (4) bekezdése alapján tanácsulésen eljárva - a fellebbezéseknek ne adjon helyt és a másodfokú bíróság ítéletét az I. és II. rendű vádlottat érintően hagyja helyben.

A Legfelsőbb Bíróság felhívására az I. rendű vádlott védője a nyilvános ülés kitűzését és megtartását kérte, ezért a Legfelsőbb Bíróság a (másod)fellebbezéseket - Be. 393. §-ának (2) bekezdése alapján - nyilvános ülésen bírálta el.

A nyilvános ülésen az I. rendű vádlott védője az írásban indokolt fellebbezését fenntartotta és részletesen indokolta. Ismételten hangsúlyozta, hogy miután K. G. olyan tartalmú vallomást tehetett volna, amely szerint a bíróságok által fiktívnek minősített számlákon megjelölt munkákat ténylegesen elvégezték, ezért e vallomás nélkül az ügyben megalapozottan döntené nem lehet. Az I. rendű vádlott ellen a Fővárosi Bíróságon párhuzamosan folyamatban lévő másik büntetőeljárásban - amely csalás miatt indult - már el is rendelte a bíróság nevezett tanúkénti kihallgatását, arra később kerülhet sor.

A védő érvelése szerint a tényállásban a 2001-2002-es jogügyletek szerepelnek. Azóta lényegesen változott a jogtechnika és fejlődött a joggyakorlat. Lehet, hogy az I. rendű vádlott eljárása nem volt jogszerű, de az elkövetés idején ez volt a szokás, a gyakorlat. Nincs jelentősége annak sem, hogy a szerződéskötést követően jegyezték be a szerződő partnert a cégnyilvántartásba. Amikor

ugyanis az elvégzett munkákat leszámolták, már léteztek és működtek ezek a cégek.

Végül, ha az volna megállapítható, hogy a befogadott számlák nem jogszerűek, annak lenne jelentősége, hogy az I. rendű vádlott erről nem tudott.

A vádlott cége könyvelésével egy céget bízott meg azért, hogy a könyvelés szakszerűen történjék. Ennél fogva legfeljebb a könyvelő cég hibázhatott, de ezért az ügyvezetőt elmarasztalni nem lehet. Egyebekben olyan hosszú idő telt el a bűncselekmények elkövetése óta, hogy legfeljebb végrehajtásában próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztés kiszabása lehet indokolt.

A II. rendű vádlott védője a felmentésre és enyhítésre irányuló fellebbezését változatlanul fenntartotta.

Hangsúlyozta, hogy a II. rendű vádlott pusztán „postás” volt az E. P. Kft.-nél, aki az egyes cégek és a könyvelő között továbbította a dokumentumokat és nem tudott arról, hogy fiktív számlázás folya.

A védő másodlagosan kifejtette, hogy a további jelentős időmúlás mellett a II. rendű vádlott megrendült egészségi állapota is rendkívül nyomatékos enyhítő tényező. Ez utóbbi igazolására becsatolta a Bajcsy-Zsilinszky Kórház Kardiológiai rehabilitációs osztálya által kiállított és 2011. június 7. napján kelt ambuláns lapot, a Bajcsy-Zsilinszky Kórház kardiológiai rehabilitációs Osztálya által 2011. június 16. napján kiállított kórházi zárójelentést, a Bajcsy-Zsilinszky Kórház IV. Belgyógyászati Osztálya által 2011. június 17. napján kiállított Kórházi Zárójelentést, az Országos Gerincgyógyászati Központ által 2011. június 14. napján kiállított MR vizsgálati véleményt és a Nemront Bt. által kiállított, a mindkét oldali alsó vénák duplex ultrahang vizsgálatának eredményéről szóló igazolást. Mindezek - újabb orvosszakértői vizsgálat elrendelése nélkül is - igazolják, hogy a II. rendű vádlott egészségi állapota a másodfokú ítélet meghozatalát követően is tovább romlott.

A legfőbb ügyész képviselője a nyilvános ülésen előadta, hogy a bíróságok a bizonyítási eljárást a perrendi szabályok megtartásával teljes körűen lefolytatták, az ügy elbírálása szempontjából lényeges bizonyítékokat beszereztek. A kiegészített tényállás megalapozott. A vádlottak részbeni felmentése törvényes.

A 2001. évi 108.230.000,- forint áfa adóhiány abból adódott, hogy az I. rendű vádlott, mint az E. P. Kft. ügyvezetője fiktív számlák ÁFA tartalmát állította be az adóbevallásba, mint levonásba helyezhető adót és az APEH-hoz benyújtotta. A tényállás alapján a vádlottak bűnösségére vont következtetés okszerű, a cselekmények jogi minősítése törvényes. Az ügyész visszavonta átiratának azon részét, mely szerint a másodfokú bíróság helytelenül alkalmazta az

elkövetéskor hatályos törvényi rendelkezéseket. Mindkét vádlott tekintetében a másodfokú ítélet helybenhagyását indítványozta.

Az I. rendű vádlott a nyilvános ülésen előadta, hogy az utóbb fiktívnek minősített három cégről semmit nem tudott, azokat megbízható személyek ajánlották. Őt csapták be és tévesztették meg. A három cég alvállalkozóval végeztette a munkát. Jelenleg is folyamatban van másik büntetőeljárás, ahol K. G.-t tanúként meghallgatják. Lehetetlen, hogy egy több tíz milliárdos projekt tekintetében az ügyvezető mindent átlásson. K. S.-nek nem volt olyan megbízása, mely szerint csak ő vehet át számlát, erre nincs okirati bizonyíték. Kérte ezért, tegyék lehetővé számára annak a bebizonyítását, hogy Ő nem követett el csalást és valójában volt munkavégzés a három cég mögött.

Egyebekben az I. rendű vádlott előadta, hogy anyagi és erkölcsi értelemben mindenét elveszítette. Az egészségi állapota jelentősen megromlott.

- o -

A Legfelsőbb Bíróság az I. és a II. rendű vádlott és a védőik (másod)fellebbezését alaptalannak, a Legfőbb Ügyészség indítványát alaposnak találta.

1.

Mindenekelőtt meghatározta a harmadfokú felülvizsgálat terjedelmét. A Be. 386. §-a (1) bekezdésének c) pontja értelmében a másodfokú bíróság ítélete ellen fellebbezésnek van helye a harmadfokú bírósághoz, ha a másodfokú bíróság a büntetőjog szabályainak megsértésével az első fokon elítélt vádlottat felmentette. Az a feltétel, hogy a másodfokú bíróság ügydöntő határozatának (eltérő) rendelkezése a büntető anyagi jog szabályát sérti értelemszerűen nem a (másod)fellebbezés joghatályosságának, hanem már érdemi elbírálásának (alaposságának) a kérdése, illetve feltétele. Helyesen járt el ezért a másodfokú bíróság, amikor ítélete ellen fellebbezési jogot biztosított a harmadfokú bírósághoz.

A harmadfokú felülbírálat során a Legfelsőbb Bíróság abból indult ki, hogy a bejelentett védelmi fellebbezések konkrét tartalma - főszabályként - a teljes körű harmadfokú felülbírálatot nem befolyásolja, s így nem is korlátozhatja. A Be. 387. §-ának (2) bekezdése szerint ugyanis, ha a másodfokú bíróság ítélete több bűncselekményről rendelkezett, a fellebbezés folytán a harmadfokú bíróság az ítélet minden rendelkezését felülbírálja, kivéve a másodfokú bíróság által az elsőfokú bíróság ítéletének felmentő, vagy az eljárást megszüntető rendelkezését helybenhagyó részét.

A részjogerő tehát - a Be. más, a súlyosítási tilalmat és a

másodfokú felülbírálat terjedelmét meghatározó rendelkezéseivel összhangban - a harmadfokú felülbírálat terjedelmét kizárólag a felmentő vagy eljárását megszüntető rendelkezések tekintetében korlátozza. Ha egyszer megnyílt a harmadfokú felülbírálat lehetősége, akkor az a másodfokú ítélet valamennyi rendelkezésére [és természetesen az azt megelőző teljes első- és másodfokú eljárásra - lásd 387. § (1) bek.] is kiterjed.

2.

A Legfelsőbb Bíróság a vádlottak és a védők (másod)fellebbezését az alábbiak szerint nem találta alaposnak.

a)

A harmadfokon eljáró Legfelsőbb Bíróság a Be. 387. §-a (1) bekezdésének megfelelő terjedelemben bírálta felül a fellebbezéssel megtámadott másodfokú ítéletet és az azt megelőző első- és másodfokú bírósági eljárást. A revízió elvének szem előtt tartásával ellenőrizte, hogy az elsőfokú és a másodfokú bíróság megtartotta-e az eljárási szabályokat, és vizsgálta a másodfokú ítélet megalapozottságát is.

A Legfelsőbb Bíróság a harmadfokú felülbírálat eredményeként megállapította, hogy mind az első-, mind a másodfokú bíróság az eljárást a perjogi szabályok megtartásával folytatta le. A másodfokú bíróság az elsőfokú ítélet túlnyomó részét érintő megalapozatlanságot a saját eljárásában - részben az általa felvett bizonyítás útján, részben az iratok tartalma alapján és a helyes ténybeli következtetések levonásával - kiküszöbölte. A vád tárgyává tett cselekmények elbírálásához szükséges bizonyítékokat beszerezte, azokat az ésszerűség és a logika követelményeinek szem előtt tartásával értékelte, mérlegelte.

A Fővárosi Ítéltábla azt állapította meg, hogy a nyomozás során adott könyvszakértői vélemény egyes megállapításai ellentétben állnak az adózás rendjéről szóló 1990 évi XCI. törvény rendelkezéseivel. Emellett a szakvélemény számszaki ellenőrzésének szűrőpróba szerinti sikertelensége is megkérdőjelezhetővé tette a szakvélemény megállapításait. A könyvszakértői vélemény egyes megállapításainak a helyességét azonban a másodfokon eljáró ítéltábla nem tudta ellenőrizni, mert a vélemény alapjául szolgáló alapbizonylatokat - így az áfa analitikát és a számlák egy részét - utóbb az iratok közül leszerelték, s azok eltűntek. Ezek az alapbizonylatok a nyomozás során a könyvszakértő véleményének az elkészítésekor még megvoltak és a szakértő a véleményét azokra alapozta (lásd másodfokú ítélet 13. oldal 5. bek.).

A másodfokú bíróság - a Be. 111. §-ának (1) bekezdése alapján - másik szakértőt rendelt ki és meghallgatta az E. P. Kft. felszámolóbiztosát. A tényállás megalapozatlanságának kiküszöbölése

során az így felvett bizonyítás eredményét a tényállásba beépítette.

Végső soron azt állapította meg, hogy a 2001. évi (és a 2002. évi) társasági adóhiányra vonatkozóan szakértőileg megalapozott és számszerűsített adat nem állapítható meg. Az adócsökkenés mértékére vonatkozóan adatok, számlák és analitika hiányában szakértői megalapozottsággal állást foglalni nem lehet (ítélet 14. oldal utolsó bekezdései).

A bíróság tehát mind a társasági adó, mind az általános forgalmi adó csökkenés összegének a megállapítása során minden kétséget a vádlottak javára értékelt.

b)

A Be. 388. §-ának (1) bekezdése szerint a harmadfokú bíróság a határozatát arra a tényállásra alapítja, amelynek alapján a másodfokú bíróság a megtámadott ítéletét meghozta, kivéve, ha ez a tényállás megalapozatlan.

ba)

A korábban eljáró bíróságok helyes ténybeli következtetése szerint az E. Bt, az E.-s. Kft. és a P. Kft. egyáltalán nem folytatott gazdasági tevékenységet sem közvetlenül, sem alvállalkozó igénybevételeivel. E társaságoknak nem volt tényleges gazdasági feladatuk. Eltérő rendeltetéssel hozták létre azokat olyan személyek közreműködésével és olyan feltételek között, amelyek e társaságok közvetlen vagy közvetett, de ténylegesen megvalósuló gazdasági tevékenységét eleve kizárták. Az általuk kibocsátott számlák meg nem valósult gazdasági eseményre vonatkoztak.

E társaságok létrehozatalának és „működésének” körülményeit mindkét fokon eljáró bíróságok részletesen vizsgálták, erről ítéletükben számot adtak. A másodfokú bíróság az elsőfokú ítélet 8. oldalának 5. bekezdését további 5/a. és 5/b. bekezdéssel egészítette ki (lásd másodfokú ítélet 16-17. oldalán), majd ezt követően is további tényállás-kiegészítéseket tett ezzel kapcsolatban (lásd uo. 17-19. oldalon). Mindezeket mérlegelve döntöttek akként, hogy a kihallgatni indítványozott K. G.-nek az az esetleges tanúvallomása, amely szerint ő az említett társaságoknak alvállalkozóként a C. Sz. projekthez illeszkedő feladatokat végzett, nem valószínűsíti a rendkívül nagy számú és teljes mértékben egymást erősítő bizonyítékok megkérdőjelezését és eltérő tényállás megállapítását.

bb)

A Legfelsőbb Bíróság észlelte, hogy mind az elsőfokú bíróság (ítélet 6. oldal 6. bek.), mind a másodfokú bíróság (ítélet 15. oldal utolsó bek.) tévesen, a vonatkozó jogszabály megsértésével állapította meg, hogy az E. P. Kft. felszámolásának kezdő napja a

felszámolást elrendelő elsőfokú nem jogerős végzés meghozatalának a napja. A nem jogerős felszámolást elrendelő végzés keltének a felszámolás kezdő időpontjának meghatározása körében ugyanis nincs jogi jelentősége.

A csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvény (Cstv.) 27. §-a (1) bekezdésének 2. mondata szerint: a felszámolás kezdő időpontja a felszámolást elrendelő jogerős végzés közzétételének napja. (A Cstv. 28. §-ának (1) bekezdése pedig kimondja: ha az adós felszámolását elrendelő végzés jogerőre emelkedett, a bíróság a jogerőre emelkedést követően haladéktalanul, külön jogszabályban meghatározott módon elrendeli e végzésnek a Cégbözlönyben való közzétételét. A Cégbözlönyben törtéző közzétételre a Cégbözlöny honlapján napi feltöltéssel kerül sor.)

Tény, hogy a felszámolás ügyében első fokon eljárt bíróság 2001. december 11. napján rendelte el a cég felszámolását. E végzés azonban a bejelentett fellebbezés folytán majd csak 2002. október 15. napján emelkedett jogerőre, közzétételére pedig 2002. november 14. napján került sor. Téves és a törvény kifejezett rendelkezésével ellentétes tehát annak a megállapítása, hogy a határozat közzétételére visszamenőleges hatállyal, a 2001. december 11.-i kezdő időponttal került sor (másodfokú ítélet 15. oldal. utolsó bek.).

Mindaddig, amíg a felszámolás jogerős elrendelésére nem kerül sor, nem merül fel, hogy az adós gazdálkodó szervezet ne lehetne a társasági adó alanya - amint azt a másodfokú bíróság az ítéletében (28. oldal 4-6. bekezdésében) tévesen kifejtette. Ennél fogva 2002-ben a felszámolás kezdő időpontjáig terjedő időszakban nem lett volna jogi akadálya az adócsalás megállapításának. Azt a 2002-es év vonatkozásában valójában nem a felszámolás elrendelése, hanem ugyanazok az indokok zárják ki, amelyek már a 2001-es év vonatkozásában sem tették lehetővé az elvont társasági adó összegének a megállapítását.

bc)

A Legfelsőbb Bíróság azt állapította meg, hogy a Fővárosi Ítéltábla által pontosított tényállás mentes a megalapozatlansági hibáktól. Minden részletében megalapozott, és a Be. 388. §-ának (1) bekezdése értelmében e tényállás a harmadfokú eljárásban is irányadó volt.

E tényállásban a bíróságok határozottan állást foglaltak abban a kérdésben is, hogy az E. P. Kft.-ben a tényleges ügyvezetői tevékenységet 2000 decemberétől a 2001. év végéig az I. rendű és a II. rendű vádlott közösen látta el.

bd)

Az ítéltábla körültekintően megindokolta, hogy miért látta megállapíthatónak az I. és a II. rendű vádlottak bűnösségét 1 rb., a Btk. 310. §-ának (1) bekezdésében meghatározott, a (4) bekezdésének a) pontja szerint minősülő és büntetendő folytatólagosan elkövetett adócsalás bűntettében. A 2001. évi adóhiány 108.230.000,- forint volt, amely abból adódott, hogy az I. rendű vádlott, mint az E. P. Kft. ügyvezetője fiktív számlák áfa tartalmát állította be az adóbevallásba, mint levonásra helyezhető adót és az APEH-hoz benyújtotta.

Hibás az a védői álláspont, amely szerint a könyvelő cégnek kellett volna jeleznie, hogy a fiktív számlákon szereplő munkák megjelölése téves. A könyvelő sem a jogi szabályozás sem a tényleges joggyakorlat szerint nem tartozik felelősséggel a számlák tartalmáért.

Annak a ténynek, hogy az E. P. Kft. a pályázat elnyerését követően a hosszú távú beruházási munka megtervezéséhez szükséges előkészítő munkába valós cégeket is bevont, nincs jelentősége annak a megítélése során, hogy az E. Bt., a P. Kft. és az E.-s. Kft. viszont nem folytatott tényleges gazdasági tevékenységet. Olyan gazdasági társaságok voltak, amelyek fiktív számlákat bocsátottak ki. Azokat az E. P. Kft. a könyvelésébe beállította és azok áfa adóvonzatával - továbbá a S.-2 Kft.-től befogadott fiktív számlával - csökkentette adófizetési kötelezettségét.

3.

Az irányadó tényállás alapján a Fővárosi Ítéltábla helyesen következtetett az I. és a II. rendű vádlott bűnösségére mindkét bűncselekmény vonatkozásában és a jogi minősítés is törvényes. Az eljáró bíróságok jogi érveivel azonban a Legfelsőbb Bíróság nem minden tekintetben értett egyet.

a)

Helyesen állapították meg a bíróságok, hogy az E. P. Kft. havi áfa-bevalló volt. 2001. év folyamán - bár havi bontásban be nem azonosítható időszakokban - több hónapon keresztül folyamatosan könyvelt le, számolt el fiktív tevékenységeket és havi áfa-bevallásaiban azok áfa vonzatát folyamatosan érvényesítette. Ennél fogva a vádlottak az adócsalás bűncselekményét folytatólagosan követték el.

b)

A társasági adó vonatkozásában az Ítéltábla az I. rendű vádlottat az ellene 2 rb. adócsalás büntette [Btk. 310. § (1) bek., (4) bek. a) pontja, Btk. 310. § (1) és (3) bek.], a II. rendű vádlottat az ellene 1 rb. bűnsegédként elkövetett adócsalás büntette [Btk. 310. § (1) bek., (4) bek. a) pontja] miatt

emelt vád alól felmentette.

A Legfelsőbb Bíróság gyakorlatának megfelelően, az alább kifejtendők szerint a 2001. és 2002. évi társasági adó csökkentésével elkövetett adócsalás büntettének megállapítása 1 rb. folytatólagosan elkövetett bűncselekménynek minősülhetett volna, ezért az I. rendű vádlottat nem 2 rb., hanem helyesen 1 rb. folytatólagosan elkövetett adócsalás büntette miatt emelt vád alól kellett volna felmenteni.

Ehhez igazodóan a II. rendű vádlottat az elsőfokú bíróság tévesen mentette fel a folytatólagos cselekményegység részét képező 1 rb. bűnsegédként folytatólagosan elkövetett adócsalás büntette miatt emelt vád alól.

A másodfokú bíróság a 2001. évi társasági adó tekintetében az I. rendű vádlottat, mint tettest, a II. rendű vádlottat pedig, mint bűnsegédet 1 rb. folytatólagosan elkövetett, a Btk. 310. §-ának (1) bekezdésében meghatározott, a (4) bekezdés a) pontja szerint minősülő és büntetendő adócsalás büntette miatt emelt vád alól mentette fel (ítélet 32. oldal 3. bek. és 33. oldal 3. bek.). Ezzel kapcsolatban e helyütt a Legfelsőbb Bíróság csupán utal arra, hogy egyéves adóbevallás alá eső adónem tekintetében azonos adóéven belül a folytatólagosság megállapítására értelemszerűen nem kerülhetett volna sor.

Az első fokon eljáró Fővárosi Bíróság a II. rendű vádlottat - bizonyítottság hiányában -, mint bűnsegédet, a másodfokon eljáró Fővárosi Ítéltábla a II. rendű vádlottat - adóalanyiság, tehát bűncselekmény hiányában -, mint tettest felmentette a 2002. évi társasági adóra elkövetett 1 rb., a Btk. 310. §-ának (1) bekezdésében meghatározott, a (3) bekezdés szerint minősülő és büntetendő adócsalás büntette miatt emelt vád alól.

A Legfelsőbb Bíróság megállapította, hogy az I. rendű vádlott külön felmentése a 2002. évi társasági adó elvonásával megvalósított adócsalás büntette miatt emelt vád alól nem csupán azért volt téves, mert az ítéltábla jogellenesen állapította meg, hogy az E. P. Kft. 2002-ben már nem volt a társasági adó alanya, hanem azért is, mert a 2001. és a 2002. évi társasági adó megrövidítésére irányuló tevékenység a fiktív cégek létrehozásától kezdődően folyamatos tevékenységgel, folyamatos fiktív számlázással valósult meg. Ebből kiindulva a vád tárgyává tett cselekmény valójában 1 rb. folytatólagosan elkövetett adócsalás büntettének a megállapítására lehetett volna alkalmas. A folytatólagosság egységébe tartozó rész-cselekmény miatt pedig külön felmentő rendelkezés meghozatalának nincs helye.

A Legfelsőbb Bíróság következetes gyakorlata szerint (lásd BH

2010/60. szám alatt közzétett döntés I. pontját) az adócsalásnál az ugyanazon adónemre több adómegállapítási időszakon keresztül megvalósított elkövetési magatartások a folytatólagosság egységébe tartoznak. Irányadó ez a társasági adó esetében is. Ezért állapította meg fentebb a Legfelsőbb Bíróság, hogy a II. rendű vádlottat már az elsőfokú bíróság is tévesen mentette fel a 2002. évi társasági adót érintően 1 rb. bűnsegédként elkövetett adócsalás büntette [Btk. 310. § (1) és 3) bek.] miatt emelt vád alól.

A másodfokú eljárásban pedig helyesen mindkét vádlottat (mint tette, illetve bűnsegédként 1 rb. folytatólagosan elkövetett, a Btk. 310. §-ának (1) bekezdésében meghatározott, a (4) bekezdés a) pontja szerint minősülő és büntetendő - I. rendű vádlott esetében folytatólagosan elkövetett - adócsalás büntette miatt emelt vád alól kellett volna felmenteni. A harmadfokon eljáró Legfelsőbb Bíróság azonban a súlyosítási tilalom (Be. 397. §) keretei között csupán mindezek indokolásában történő megállapítására szorítkozhatott.

c)

Az I. rendű terhelt tettesi felelősségét mind az első-, mind a másodfokú bíróság - eltérően a II. rendű vádlott bűnsegédi felelősségétől - az adócsalás büntetében azért állapította meg, mert a havi áfa bevallásokat ügyvezetőként ő írta alá (lásd elsőfokú ítélet 48. oldal 6. bek.), következésképpen ő nyújtotta be azokat az adóhatósághoz.

Helyesen mondták ki az eljárt bíróságok, hogy az I. rendű vádlott mind a folytatólagosan elkövetett adócsalás büntettét, mind pedig a folytatólagosan elkövetett magánokirat-hamisítás vétségét (közvetlen) tettesként követte el. Ezzel ellentétes és téves ugyanakkor az elsőfokú ítéletnek a magánokirat-hamisítás elkövetői alakzatának a meghatározása körében kifejtett indokolása. Aszerint az I. rendű vádlott valójában közvetett tettes volt, de ezt az elkövetési magatartást (értsd elkövetői alakzatot) a Btk. külön nem nevesíti (lásd ítélet 50. oldal 8-9. bek.).

A magánokirat-hamisítás elkövetésének a megállapítását részben a fiktív számlák könyvelésbe történő beállítása alapozta meg. Miután az adóbevallás alapját a könyvelés képezi, a fiktív számlák elszámolása az adóbevallásban, az adó összegének a meghatározása során jut jelentőséghez, tehát az adóbevallás alapját a fiktív számlák képezik. Ennél fogva a gyakorlat a hamis, a hamisított vagy a valótlan tartalmú magánokirat felhasználását és ehhez igazodóan az adócsalással alaki halmazatban a magánokirat-hamisítás megállapítását az adóbevallás benyújtásához köti. Az a körülmény, hogy az I. rendű terhelt az E. P. Kft. adóbevallásához közreműködött (könyvelőt) vett igénybe, nem érinti azt a tényt, hogy az adóbevallást ő maga nyújtotta be. Ezért az I. rendű vádlott - amint

az adócsalást, úgy - a magánokirat-hamisítás vétségét is (közvetlen) tettesként követte el.

(E körben a Legfelsőbb Bíróság utal még arra, hogy a gyakorlat a bűncselekmények elkövetése idején is elismerte és alkalmazta a közvetett tettes kategóriáját. Éppen e tényleges gyakorlat elismerése eredményezte utóbb a törvénybe iktatását.)

Egyebekben a folytatólagosan elkövetett magánokirat-hamisítás vétségében tehát a vádlottak bűnösségének megállapítására törvénysértés nélkül került sor.

E körben utal végül a Legfelsőbb Bíróság arra, hogy a bíróságok helyesen alkalmazták az elkövetéskor hatályos jogszabály rendelkezéseit.

3.

Az eljáró bíróságok részletesen vizsgálták és helyesen állapították meg, hogy mind az I. rendű, mind a II. rendű vádlott irányító tevékenységet gyakorolt az E. P. Kft.-ben (lásd másodfokú ítélet 20. oldal utolsó bek.). A II. rendű vádlott a Kft. ügyeit részben önállóan intézte (lásd uo. 21. oldal 2. bek.). Tevékenységüket összehangolták és mindketten ismerték a Kft. anyagi helyzetét.

a)

A Legfelsőbb Bíróság úgy ítélte meg, hogy az I. rendű vádlottal szemben a terhére megállapított és két évtől nyolc évig terjedő szabadságvesztéssel fenyegetett bűncselekmény (és az azzal halmazatban megállapított enyhébb súlyú bűncselekmény) miatt - a cselekmények jelentős tárgyi súlyára, elszaporodottságára és e vádlott előéletére is figyelemmel - a súlyosabb bűncselekmény törvényi büntetési tételének keretei közé eső, annak a minimumát meghaladó mértékű végrehajtandó szabadságvesztés kiszabása lehetett volna indokolt.

A II. rendű vádlott javára nyomatékos enyhítő körülményként kizárólag a jelentős időmúlás értékelhető. A 2003. június 30. napján elrendelt nyomozás óta nyolc év telt el. Önmagában az a körülmény, hogy a vád tárgyát képező igen jelentős tárgyi súlyú cselekmények nagyobb részében felmentő rendelkezés született, jelzi, hogy az eljárás tárgyát képező bűnügy rendkívül bonyolult és összetett. Ilyen esetekben a háromfokú rendes eljárás időigénye is lényegesen meghaladja az átlagos büntetőeljárások tartamát. Nem vitatható azonban, hogy a büntetőeljárás ezt meghaladóan is elhúzódott. A büntetőeljárás elhúzódása olyan fokozott terhelést jelentett az eljárás alá vont vádlottak számára, amelyet a Legfelsőbb Bíróság is figyelembe vett a büntetés kiszabása körében. Kizárólag ezzel indokolható, hogy a büntetés kiszabására az I. r. vádlottal szemben az enyhítő rendelkezés [Btk. 87. § (2) bek. c)

pontja] alkalmazásával került sor. E büntetés azonban már feltétlenül szükséges a büntetés céljainak eléréséhez, ezért további enyhítésére és különösen annak a védő által indítványozott felfüggesztésére már nem kerülhetett sor.

b)

A II. rendű terhelt a büntetőjogi felelősség alapját képező időszakban ugyancsak ügyvezetőként látta el feladatait az E. P. Kft.-ben. Ennek során konkrét teendőit az I. rendű vádlottal egyeztetve hajtotta végre. Ő volt pl. aki a Kft. képviselőjében 2001. október 18.-án aláírta az Önkormányzattal és az R. Részvénytársasággal az Ingatlanfejlesztési együttműködési keretszerződést. Önmagában az a körülmény, hogy a valótlan tartalmú áfa adóbevallásokat ügyvezetőként az I. rendű vádlott írta alá, s ehhez képest a II. rendű vádlott közreműködése (fizikai és pszichikai) bűnsegédi közreműködésnek minősül, nem jelenti azt, hogy az ő büntetőjogi felelőssége csekélyebb volna. A Legfelsőbb Bíróság az eltérő elkövetői alakzatok ellenére a vádlott cselekményének tárgyi súlyát azonosnak ítélte meg.

Ugyanakkor a II. vádlott egészségi állapota megrendült. Ennek meghatározó ismérveit az elsőfokú, majd a másodfokú bíróság is helyesen rögzítette ítéletében. A II. rendű vádlott 75 %-os rokkant. Egészségi állapota a másodfokú ítélet kihirdetése óta is romlott. Mozgása tovább nehezült, azonnali életmentő szívműtétet hajtottak rajta végre. Állandó rehabilitációra szorul, már előjegyzett további műtét elvégzése indokolt. A II. rendű vádlott esetében tehát bár ugyancsak a törvényi minimumot meghaladó tartamú börtönbüntetés kiszabása lett volna indokolt, a jelentős időmúlás mellett megrendült egészségi állapota további nyomatékos enyhítő körülmény. Emellett a legközelebbi hozzátartozói - felesége és gyermeke - tartásáról is gondoskodik. Nem tévedett ezért a másodfokon eljáró Fővárosi Ítéltábla, amikor a szabadságvesztést az ún. kétszeres enyhítés [Btk. 87. § (3) bek.] keretei között és - az elsőfokú bírósággal egyezően - eggyel enyhébb végrehajtási fokozatban szabta ki. Ennél enyhébb büntetés kiszabására már nem volt törvényes lehetőség. A II. rendű vádlottat korábban a bíróság csalás büntette miatt 1 év 6 hónap, sikkasztás büntette miatt 1 év börtönbüntetésre ítélte. Mindkét büntetés végrehajtását próbaidőre felfüggesztették, de ez sem volt alkalmas arra, hogy őt az újabb bűncselekmények elkövetésétől visszatartsa. A jelen eljárás tárgyát képező adócsalás büntettét és magánokirat-hamisítás vétségét szabadságvesztés végrehajtása felfüggesztésének próbaideje alatt követte el, ezért a szabadságvesztés-büntetés végrehajtásának újabb felfüggesztését már a törvény zárja ki [Btk. 91. § (1) bek. c) pontja].

4.

Mivel a Legfelsőbb Bíróság, mint harmadfokú bíróság a másodfokú

bíróság ítéletét egyebekben - így a járulékos rendelkezések körében - maradéktalanul törvényesnek találta, ezért - a Be. 397. §-ának alkalmazásával - a másodfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

A harmadfokú bíróság ítélete - a Be. 588. §-ának (4) bekezdése alapján - a meghozatala napján jogerőre emelkedik, ellene további fellebbezésnek nincs helye.

A Be. 416. §-a (4) bekezdésének a) pontja értelmében e § (1) bekezdésének a) és b) pontja alapján nincs helye felülvizsgálatnak, ha az ügyben harmadfokú bíróság hozott ügydöntő határozatot.

Budapest, 2011. június 30.

Dr. Schäfer Annamária s.k. a tanács elnöke, Dr. Molnár Gábor Miklós s.k. előadó bíró, Dr. Kiss Sándor s.k. bíró

A Legfelsőbb Bíróság Bhar.II.260/2011/10. számú ítélete folytán a Fővárosi Ítéltábla 5.Bf.137/2009/28. számú ítélete az I. rendű és a II. rendű vádlottra vonatkozó részében a mai napon jogerőre emelkedett és végrehajtható.

Budapest, 2011. június 30.

Dr. Schäfer Annamária s.k.
a tanács elnöke

A kiadmány hitelél:

tisztviselő
Bné